

សកម្មភាពរួម ដំណោះស្រាយរួម

បញ្ហាគ្រប់គ្រងទឹកឆ្លងដែនក្នុងអាណា ទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពក

កិច្ចសហការរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាម

ព័ត៌មានសង្ខេបអំពីគម្រោង
គ្រប់គ្រងធនធានទឹកចម្រុះ

ព័ត៌មានសង្ខេបអំពីគម្រោង ទន្លេសេសាននិងស្រែពក

ទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពក ដែលជាដៃទន្លេធំៗចំនួនពីរ នៃខ្សែទឹកខាងក្រោមនៃអាងទន្លេមេគង្គ ហូរកាត់ប្រទេសកម្ពុជាផង និង ប្រទេសវៀតណាមផង។ ក្នុងរយៈពេល២០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ មានការអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងឆាប់រហ័ស ក្នុងតំបន់អាងទន្លេទាំងពីរដូចជា វារីអគ្គិសនី ការធ្វើអាជីវកម្មវិប្រព័ន្ធស្រោចស្រពកសិកម្មនិងការកាប់ឈើជាដើម។ ការអភិវឌ្ឍន៍បែបនេះ បង្កឲ្យមានគ្រោះទឹកជំនន់ទឹកភ្លៀង គ្រោះរាំងស្ងួត ការថយចុះនូវទិន្នផលត្រី ការផ្លាស់ប្តូររបបលំហូរទឹកទន្លេ ការបំពុលបរិស្ថាន ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ និង បញ្ហាដទៃទៀត ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងប្រទេសទាំងពីរ។

ដើម្បីគ្រប់គ្រងធនធានរួមក្នុងអាងទន្លេទាំងពីរនេះ ខណៈដែលធ្វើឲ្យមានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ដែលបង្កឡើងដោយការអភិវឌ្ឍន៍នៅត្រឹមកម្រិតអប្បបរមា ប្រទេសកម្ពុជា និង វៀតណាម កំពុងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការពិគ្រោះយោបល់ តាមរយៈគម្រោងទ្វេភាគី ដែលទទួលបានការគាំទ្រពីគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ (MRC) ។

បន្ទាប់ពីបានចុះប្រមូលទិន្នន័យដល់មូលដ្ឋាន និង ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និង តួអង្គពាក់ព័ន្ធនៅមូលដ្ឋានរួចមក ប្រទេសកម្ពុជា និង វៀតណាម បានកំណត់បញ្ហាជាក់លាក់ជាអាទិភាពចំនួនប្រាំមួយសម្រាប់ការសហការនិងសហប្រតិបត្តិការឆ្លងដែន ។

គម្រោងគ្រប់គ្រងធនធានទឹកក្នុងអាងទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពក គឺជាគំនិតផ្តួចផ្តើមមួយ ក្នុងចំណោមគំនិតផ្តួចផ្តើមទ្វេភាគីទាំង ៥ របស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅលើបញ្ហារៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកឆ្លងដែនតាមរយៈកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ។ ដោយទទួលបានមូលនិធិពីធនាគារពិភពលោក គម្រោងនេះ ជម្រុញឲ្យមានការសម្របសម្រួលការអនុវត្តសកម្មភាព ស្របតាមគោលការណ៍នៃការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកចម្រុះ (IWRM) ដែលជាទស្សនទានសកលមានគោលបំណងធ្វើឲ្យមានគុណភាពរវាងតម្រូវការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច និងការការពារបរិស្ថានក្នុងសហគមន៍តាមដងទន្លេ។ គម្រោងនេះនឹងបំពាក់បំប៉នប្រទេសទាំង២នូវសមត្ថភាព និង ឧបករណ៍ដើម្បីបន្តអនុវត្តសកម្មភាពរួមគ្នាក្រោយគម្រោងនេះបញ្ចប់។

បញ្ហាគ្រប់គ្រងធនធានទឹកឆ្លងដែន ជាអាទិភាព៖

បញ្ហាទាំងប្រាំមួយខាងលើ ត្រូវបានពិពណ៌នានៅក្នុងឯកសារបច្ចេកទេសរួមគ្នាមួយ ដែលមានចំណងជើងថា *បញ្ហាគ្រប់គ្រងធនធានទឹកឆ្លងដែនក្នុងអាងទន្លេសេសាន និង ទន្លេស្រែពកនៃប្រទេសកម្ពុជា និងវៀតណាម* ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយកាលពីខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៧ ។

ការពិនិត្យតាមដាន និង វាយតម្លៃរបបលំហូរទឹកទន្លេ៖ ពុំមានប្រទេសណាមួយក្នុងចំណោមប្រទេសទាំងពីរនេះ ធ្លាប់បានធ្វើការវាយតម្លៃលើធនធានទឹក និងសេណារីយ៉ូនៃការអភិវឌ្ឍន៍នៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងលើទន្លេ ដើម្បីស្វែងយល់ឲ្យបានកាន់តែច្បាស់អំពីផលប៉ះពាល់ ដែលអាចកើតមានឡើងដោយសារសកម្មភាពវារីអគ្គិសនីមកលើអាងទន្លេសេសាន និងស្រែពកទាំងមូលនោះឡើយ។ ទិន្នន័យធនធានទឹករយៈពេលវែង (ដូចជាកម្ពស់ទឹក ការបញ្ចេញទឹក កម្ពស់ទឹកភ្លៀង គុណភាពទឹក ជាដើម) នៃអាងទន្លេទាំងមូលជាទូទៅពុំមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា និងមិនអាចជឿទុកចិត្តបានឡើយ។ ប្រទេសទាំងពីរចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងដំណើរការពិនិត្យតាមដាន និង វាយតម្លៃលើធនធានទឹករបស់ខ្លួនសម្រាប់គាំទ្រដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និង ការអភិវឌ្ឍន៍អាងទន្លេទាំងពីរ ឲ្យមាននិរន្តរភាពសម្រាប់រយៈពេលវែង ។

យន្តការព្យាករណ៍ និង ប្រកាសអាសន្នអំពីកម្ពស់ទឹកជំនន់៖ ប្រទេសទាំងពីរ ចេញផ្សាយព័ត៌មានព្យាករណ៍កម្ពស់ទឹកជំនន់ និង ការប្រកាសអាសន្នតែក្នុងដែនដីរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ហើយប្រទេសទាំងពីរ ក៏ធ្វើការផ្តោះប្តូរព័ត៌មានអំពីកម្ពស់ទឹកភ្លៀង និងសកម្មភាពទំនប់វារីអគ្គិសនីត្រឹមត្រូវរដ្ឋាភិបាលដែរ។ ប៉ុន្តែអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ មានការលំបាកក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាននេះសម្រាប់ធ្វើការព្យាករណ៍ និង ប្រកាសអាសន្នជាមុនអំពីកម្ពស់ទឹកជំនន់ឆ្លងដែន។ ប្រការនេះ នាំឲ្យមានការកើតឡើងនូវគ្រោះទឹកជំនន់ដោយមិនបានរំពឹងទុកជាមុន និង បង្កការខូចខាតដល់តំបន់ដែលស្ថិតនៅខ្សែទឹកខាងក្រោម និង ធ្វើឲ្យកម្ពស់ទឹកនៅខ្សែទឹកខាងលើទាបជាងកម្រិតធម្មតា ដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ការផលិតថាមពលនាវាដូរច្រាំងបន្ទាប់។ ប្រទេសទាំងពីរ ត្រូវការប្រព័ន្ធព្យាករណ៍ទឹកជំនន់ និងយន្តការផ្តោះប្តូរទិន្នន័យដែលមានប្រសិទ្ធភាព សម្រាប់ធ្វើការប្រកាសអាសន្នជាមុន និងត្រូវផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននេះឲ្យទាន់ពេលវេលាដល់សហគមន៍។

យន្តការទំនាក់ទំនងនិងចែករំលែកព័ត៌មាន៖ ប្រទេសកម្ពុជា និងវៀតណាម ខិតខំបង្កើតប្រព័ន្ធប្រកាសអាសន្នជាមុនជាលក្ខណៈឆ្លងដែន ដែលជូនដំណឹងពីការបញ្ចេញទឹកពីទំនប់វារីអគ្គិសនី ប៉ុន្តែកន្លងមកនេះប្រព័ន្ធទាំងនេះពុំមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធឲ្យបានទាន់ពេលវេលាដល់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ឡើយ។ ជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍន៍រោងចក្រវារីអគ្គិសនីជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងទន្លេសេសាន និងទន្លេស្រែពក ប្រទេសទាំងពីរ ចាំបាច់ត្រូវតែបង្កើតនូវប្រព័ន្ធព្យាករណ៍ទឹកជំនន់ ដែលមានប្រសិទ្ធភាព និង យន្តការផ្តោះប្តូរទិន្នន័យឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបង្កលក្ខណៈឲ្យមានការប្រកាសអាសន្នជាមុន និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។

ប្រទេស៖
កម្ពុជា និង វៀតណាម

ថវិកា៖
៣៥៤.០០០ ដុល្លារ

រយៈពេល៖
ពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤ ដល់ ខែមិនា ឆ្នាំ២០១៨

វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ដែលបង្កឡើងដោយការអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វារីអគ្គិសនី៖
គម្រោងថាមពលវារីអគ្គិសនីកន្លងមក ការធ្វើកសិកម្មបែបប្រពលវប្បកម្ម និងសកម្មភាព
ដទៃទៀតនៅអាងទន្លេសេសាន និងអាងទន្លេស្រែពក ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយពុំបានគិត
គួរពិចារណាឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអំពីផលប៉ះពាល់សង្គម និង បរិស្ថានឆ្លងដែន
ដូចជា ការថយចុះនូវទិន្នផលនេសាទ ការទទួលបានទឹកស្អាតនិងមានសុវត្ថិភាព និង
ការបាក់ដីប្រាំងទន្លេជាដើម។ ប្រសិនបើពុំមានការវាយតម្លៃអាងទន្លេទាំងមូលឲ្យបាន
ត្រឹមត្រូវនោះទេ គេមិនអាចដាក់ឲ្យអនុវត្តវិធានការកាត់បន្ថយ និង ទប់ស្កាត់ផលប៉ះ
ពាល់ជាអវិជ្ជមានបានឡើយ។ ប្រទេសទាំងពីរ ចាំបាច់ត្រូវបង្កើតនូវឧបករណ៍កំណត់
ពីវិធានការដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ទាំងនេះ។

សមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ធ្វើការសម្របសម្រួលឆ្លងដែន៖ ប្រទេសកម្ពុជា និង
វៀតណាម ខ្វះអ្នកឯកទេសខាងជលសាស្ត្រ អ្នកឯកទេសខាងបរិស្ថាន អ្នកបង្កើតម៉ូដែល
វិស្វករធារាសាស្ត្រ និងអ្នករៀបចំផែនការធនធានទឹក។ ប្រទេសទាំងពីរ ក៏ខ្វះចំណេះដឹង
គ្រប់គ្រង និងបច្ចេកទេស និងមានបទពិសោធន៍តិចតួច ក្នុងការចរចាការគ្រប់គ្រង
ធនធានទឹកឆ្លងដែនផងដែរ។ ប្រទេសទាំងពីរ ចាំបាច់ត្រូវកសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកផ្នែក
ការប្រមូលនិងវិភាគទិន្នន័យ ការបង្កើតម៉ូដែល ការព្យាករណ៍ ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់
និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ។

**ការជម្រុញឲ្យមានការចូលរួមពីគូអង្គពាក់ព័ន្ធ និង ការបង្កើនការយល់ដឹងអំពីការ
គ្រប់គ្រងធនធានទឹក៖** ការអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅខ្សែទឹកខាងលើ មានការ
ចូលរួមតិចតួចបំផុតពីសហគមន៍ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង
អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដែលធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងក្រោម ពុំបាន
ដឹងពីផលប៉ះពាល់ ដែលអាចកើតមាន ដូចជា ទឹកជំនន់ភ្លាមៗ ការបំពុលបរិស្ថាន និង
ការថយចុះគុណភាពទឹក នោះឡើយ។ ជាការសំខាន់ណាស់ ដែលត្រូវមានការចាត់វិធាន
ការបង្កើនការយល់ដឹង និង ធានាឲ្យមានការចូលរួមក្នុងលក្ខណៈស្ថាប័នពីគូអង្គពាក់
ព័ន្ធនៅតំបន់ខ្សែទឹកខាងលើ និងខ្សែទឹកខាងក្រោម នៅក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសច្ច័
សម្រេចចិត្ត (ដូចជា ការរៀបចំផែនការ និងការគ្រប់គ្រង ជាដើម)។

សកម្មភាពទ្វេភាគី ៖

ប្រទេសកម្ពុជា និង ប្រទេសវៀតណាម បានឯកភាពគ្នាចាត់វិធានការជាដំហានៗជាច្រើន
ដើម្បីឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាឆ្លងដែនជាអាទិភាព តាមរយៈគម្រោងទ្វេភាគីនេះ ៖

- ១. បង្កើតយន្តការសម្របសម្រួលឆ្លងដែន ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចែករំលែកទិន្នន័យ និង
ការគ្រប់គ្រងធនធានទឹករួមគ្នា
- ២. រៀបចំផែនការសកម្មភាពរួមមួយ ដើម្បីអនុវត្តយន្តការសម្របសម្រួលទាំងនេះ

បន្ទាប់ពីគម្រោងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ គេរំពឹងថាប្រទេសទាំងពីរ នឹងអាចបន្តកិច្ចពិគ្រោះ
យោបល់ឆ្លងដែននិងអនុវត្តសកម្មភាពដែលគ្រោងទុកទាំងនេះ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរយៈពេល
វែងទាំងនេះ នឹងជួយលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកឆ្លងដែនទ្វេភាគី
នៅថ្នាក់ខេត្ត និង ត្រៀមលក្ខណៈប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាន នៅពេលដែលមានការអភិវឌ្ឍន៍
ថែមទៀតនាពេលអនាគត។

**លេខាធិការដ្ឋាន
គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ**

អាគារលេខ ១៨៤ ផ្លូវ ហ្វាងម
ប្រអប់សំបុត្រលេខ ៦១០១
ទីក្រុងរៀងចិន្ទ ប្រទេសឡាវ

ទូរស័ព្ទ៖ +៨៥៦ ២១ ២៦៣២៦៣
ទូរសារ៖ +៨៥៦ ២១ ២៦៣៣៦៤
អ៊ីម៉ែល៖ mrcs@mrcmekong.org
គេហទំព័រ៖ www.mrcmekong.org

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ២០១៧